

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *№ I, 4/1970*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969/4-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

..... Ὡς ἀμφοτέρας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ναί.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν... ὑπῆρχαν... τοιαῦτα... μεγάλα... κτήματα... γαιοκτημόνων... καὶ... μοναστηρίων.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.).....

Ποῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

3) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου πρὶ ἐπήγαιναν δι' ἀνέυρεσιν ἐργασίας ; ... ἐπιδίδοντο... ἐν ὄσῳ... τοῦ... χωρίου... ἢ διὰ τῶν... ὑποζυγίων... μετέφερον... εἶλα... πρὸς πώλησιν... ἐκ Ἀρταῶν.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Δὲν... ὑπῆρχαν... τέχναι... ἐκ... τοῦ... χωρίου... τὴν... ἐλεχὴν... ταύτην.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

..... Μόνον... διὰ... φυσικοῦ... κάπνου.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Μετα... τοῦ... ἔτους... 1948.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Το... εἰδρασαν... ἄροτρον... δέν.

ἔχρησιμαποιήθη. ἔσται. Γεωργικὴ μηχανή. ἔχρησιμαποιήθη. ἔσται 15 ἔτη. ἔσται 10 ἔτη.

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἢ προμήθεια αὐτοῦ; Πίστες... εἰδρασαν... ἄροτρον... δέν. ἔχρησιμαποιήθη. ἔσται.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

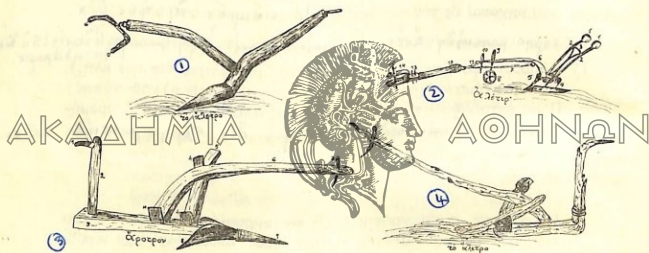
3..... 6..... 9.....

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Δέν. ἔχρησιμαποιήθη. ἔσται.

3) Μηχανὴ θερισμοῦ 4..... 3..... 4

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
 5) Μηχανή άλωνισμού
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον Παλαιῶν χρόνων αἰ.: Δαμ. Βλάχος, Δαμ. Γαλάσιος, Γ. Χρήστος, Κ. Κοφράτσιος, Λ. Πεσαλάς, Ιωάννης. Καλιοδημήτριος, Ιωάν. Μπέκας, Γ. Βλάχος, Νικηφάνης Σήμερον αἰ.: Κωνσταντ. Α. Γαλάσιος καὶ Μανδου. Καλιοδημήτριος.
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον(1) καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. Χερσὶ λάβρα	6.	...εκαβάρι	11.
2. <αλετροπόδα	7.	...κλειδί	12.
3. <αλετροπόδα	8.	...φτερά	13.
4. εφήνα	9.	...ὑνί	14.
5. ἐπάδη	10.		15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. – Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

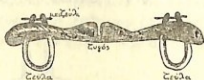
Three illustrations of stone tools. On the left is a large, symmetrical arrowhead with a wide base and a sharp point. In the center is a knife with a straight edge and a pointed tip. On the right is a spearhead with a long, narrow shape and a sharp point. The word 'vivi' is written in a cursive script between the knife and the spearhead.

6) Ἡτο (ἡ εἶναι) κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; ὁ ξύλου.

πρίονι - πριάκονα - βραυρί - ξυλοφάει - μπλάρι -
αρίδι - καναλια - κεπερώνι

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος; ^{βοές, ἄλογα, ἡμίονοι, ὄνοι.} ἢ ^{ἡμίονοι + ὄνοι, ἡμίονοι + ἀγελαῖα.} ἀλογότῃμιονος;
 β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν; ... καὶ δύο ... καὶ ἓν
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;
 ... Ναί

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΙΣ Τὸν Αἶψα Εἰσδέρνιο ὠλεῖτρι καὶ βοῖς καὶ κροῖον

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

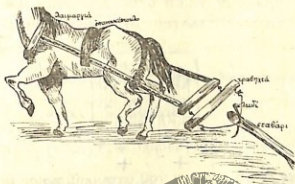
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

Λουριά, ἀεκαίλη

- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου; Πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων.

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; Συνήθως καὶ ἄλογα καὶ κάδουρα καὶ ἀνατολήν καὶ μετὰ γίνεσθαι ἡ ζευξίς (ἰδίως 6).

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον... *λαιομαχρία... προσιόβα... δύο*
τραυτάρια... ἢ... τριχιές... παλαχχί... φέμεντραν... πρὸς
αποφυγὴν... δαγκματάων... ἢ... ἄρπαχὴν... κλώνων... δινδραν.
 (*ἰδ.ε... εἰδίς... β*).....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) ; 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποῖα
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας... *εἰς... περὶ... καὶ... ὁρμῆς*
ἄνδρας... ὁ... ἰδιοκτήτης... ἢ... ἀγροῦ... ἢ... ἐργάτης...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἄλλογου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

..... (*ζεφίς... β*).....
Τὸ... δυνατὸν... ἄλογον... βάδαν... ἐκ... ἐλάνει...

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον..... ———

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφὴ καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

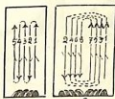
α). *Τὰ... ἄλογα... μέ... τριχιές... δεμένες... εἰς... καπίστρι... ἀπ' ἐξω*
καὶ... ριχτές... ἀπ'... τὰ... μέγα... μέρα... τὰ... διὰ... μέ... τριχιές
δεμένες εἰς τὰ κέρατά των.

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μὲ... τὰ ξύλινα... ἄροτρα... κατ'εὐθείαν... γραμμὴν (α)... διὰ
εὐθείας... μηχανῆς... περιφερειακῶς... εὐκλῆδους (β).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

.....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος, σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σπορίες, ντάμιες, σιασιές, μεσοβράδες κ.λ.π.); Ἡ... πρῶτος... σπορά... γίνεται... μὲ... σπαρίτες.
διὰ... ὄργωμα... δέν... γίνεται... χωρισμὸς... μὲ... σπαρίτες..

.....
Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); μὲ αὐλακίαν; ... Ναι.....

.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον; διὰ... τὰ... ὄργα... καὶ... τὰ... ἐπικλινῶς... ἐδάφη.

.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὄνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. Εἰς... τὰ... ὄργωμαι... καὶ διὰ...
λωρίδας... βαθιὰ... διὰ... τὴν... σπαρὰν... ἐλαφρῶς (φτηνὰ).....
καθέτως... διὰ... τὰ... μὴ... παρὰ... χερσαί... πολλὰ... καὶ

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. Πρὸς ἴμν... εἰς ἁρ... (εἰς τὸν, εἰς ἀντὶς-ἑαυτοῦ,
... ἀντὶς-ἑαυτοῦ.)

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Γράμμα: Τὸ καλὸ καὶ μετὰ τὴν εὐχαριστήν καὶ 2^α εἶπον
ὁ καὶ ὁ... εἶπον... βραχέως...

11 Όργανα (Όργανα): 8 Όργανα - 4 Όργανα χωρίς διδασκαλία.
Διδακτο... και... σπαρά... και... Απρίλιο,.....

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Το παρόν και... στην... και... Φεβρουάριο

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ-
νἀπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Οι 2 αγροί δεν ποτίζονται. οι 2 αγροί πάνε να εμβαρύνονται. 2 σπορά.
Οι 2 σπένονται αγροί σπένονται με λούπινα, βίκαλη και θραύση.

4) Πόσα όργωματα γίνονται διά κάθε είδος καλλιέργειας (σίτου, κριθής, άραβοσίτου, ψυχανθών, κηπευτικών ειδών κλπ.) καί κατά ποίαν έποχήν; είναι κ.λ.π. δι. δύο.. όργωματα..
άραβοσίτου. διά δύο έποχών.

5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ διδάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;.....

Τὸ Διέσκι, τὸ ταχάρι (τρουβάς) καὶ πάλλακι.
τὸ ταϊέσκι τῶν Σάου... (σελ. 7)

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουΐτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

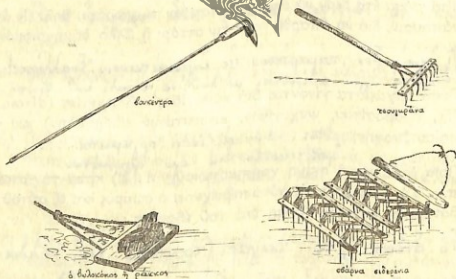
Διὰ ... εἰδηρένιας.... βουκέντρας... (φικιάντρας)...

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

.. Σβάρνισμα.... εἰς... κήν... σφικόν... ἐπαράν.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Τὰ χέρσα μέρη καὶ ἀγροὶ... ἐκὰ πτονται... μὲ... ἐν
 υαίμα..., τήν... τσαπακο... ἢ τήν... τσαπα... (τσαπαι).

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσαπά κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

Ὁ... καρμὰς, ὁ... εὐαλιετήρ, ὁ... τεσπὶ, ὁ... φτυὰρι
καὶ... ἡ... τεσπὸν α......
..... (ὁελίς 7.)

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι τοῦ ἐκτελοῦν

βοηθαί... ἡ... εὐδυνα, καὶ... ἐν ἡλμα... κέννα, ἃ παπ-
πού... α. λ. η......

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιεργεῖα ἑκάστου εἴδους.

Δεν... χίμαι... διακρίν... τὸν... ἀχρὸν
..... ἡ... σπαρα... χίμαι... πεσάχα... ἡ... με... ὁ... εὐαλι-
..... εὐήρι... ε. ε. ... μιρέτ... φέρνες (χρῆνες).....

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά.

Συνήθως... καὶ... διαδερὰ... (ἀρδόντια).
..... (ὁελίς 8).:.....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιεργεῖα τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

Χρησιμοποιοῦνται... καὶ... οἱ... δύο... τρέποι
Συνήθως... ὁμοίως... ε. ε. ... α... φωλιέγ. κ......

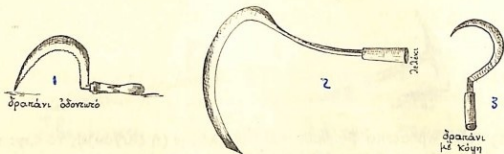
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

... Μ.ἐ... ἐ... δρεπάνι... ἐ... δοντωτὸ... (1)...

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε... (σελ. 8)...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΟΦΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα) Δρεπάνι - κόσση.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Τοῦ δρεπανιοῦ ὀδοντωτὴ... Τῆς... κόσσης... ἀνεν... ὀδοντωτὴ... ὁμαλὴ...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;... Ἡ... χειρολαβὴ... ξύλινη... ὀρεινὴ... περιεβλήθη... με... πανία... γιὰ... νὰ... μὴ... ροδίαζου... τὰ... χέρια... (σελ. 8).

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Καὺν. ταύρια.... (εσχίε... 9).....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ;

Θερίζουν. ἄνδρες. καὶ... γυναῖκες... Δ' ἐν ὑπῆρχον.
ἰδίαι χεῖρες... θερισταί.....

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀπακοπὴν (ξεκαπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν).....

ὑπάρχουν... ὅλες... περιπτώσεις.....

ἔχω... ἐν. μερὰ... ἔργα... Σκευδιαμένο.
ῥευστικό... ἔκαν... εἰνὰ χαλο! καὶ... ἄχυρα
(δυνα)... μερὰ μελὰ.....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Οἱ... ἄνδρες... ἀφ' ἑξῆς... με... ἀναλύπτου... ἰαε. χεῖρας τῶν.

Διὰ... ν' ἀποφύγῃ... ὡν... μερᾶτον... ἔβρασαν... ἰα. πικαλόνι.

Οἱ... γυναῖκες... ἐκάλυπτον... ἰαε... χεῖρας... ὡν.....

Μερικὲν ἄνδρες... ἔδωκαν... πῇ... μέση... ὡν... με... Σωμάρια.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Μάλισκα. Οὐδέποτε. Ἀρχίζαν... ὧ... θέρισαν...
Τρίτη... ἢ Παρασκευή ;

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Μάλισκα. ἢ.χ.

- 1) Τῶν... ῥῆς... κυρὰ... Γιώργαννα, ... 2) Τῶν... ῥῆς... καὶ χορτάρια
καὶ... ῥῆς... παι... κὴν... πατοῦμε, ... ῥῆς... ν.ῖς... καὶ παλληκάρια
ὅλοι... μέσα... δέ... νὰ... μπαῖμε. (ἐντέχεια... εἰς 9 κυρτοῦ...
40).

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμον.

Παλαιότερον... ἐμπόταν... μερμερὲς... στάχυν... μεστωμένους
καὶ... ἐπλεμαν... καὶ... καρέτσια... μιά... ψάνη... καὶ
κὴν... ἐκαποδέχον... ἐν... ῥῆς... εἰκία... πρὸς... ἐκχωρισμέν.
Μικρὲς... ψάνες... ἔβοδαν... καὶ... εἰς... ἐκνωσαίαιαι.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύν.

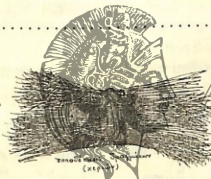
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Ἀργικουτὰ... οἱ... εἰς...
εἰς... ῥῆς... ἢ... 4... 5... ῥῆς... πρὸς... ξήρανσιν... Τὰ... δέσιμον
ἀρ... μουν... ῥῆς... χίεται... μετὰ... κὴν... 10... πρῶτῃ... ἢ
ἢ... ἀπογενμα... ῥῆς... χιὰ... νὰ... ἀποφῆ... ἢ δροσία.

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Ὁ... διαρ... ἰ... ἔδενε... ἔ... δεμάτια (κουκάνρια)·
 Τὸ δέσιμο... γίνεται... μὲ... καλαμιά... εὐκάλω (δέματι)

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Συνεκentrώνοντο... εἰς... εἰς... μέρες... καὶ... χωρεῖσι
 Τοιαῦτα... μὲ... ἰ... ἀκ... πρὸς... ἰ... ἐκ... ἐκ...

.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Πρὸ τοῦ 1920 πολὺ περιορισμένα, ἐλάχιστα.

Πότε γίνεται η σπορά ή το φύτευμα αυτής... Τον... Φεβρουά-
ριον... ή... Μάρτιον.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

... Αλλά... το... σκαλιστήρι... 7... 6... τρεπεί, τ...

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνιθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλ, βίκον). Ἐάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή. ἡ ἔθρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

11. σαρὰ... δι' ἀρχόντων... καὶ... ἦναι... Ὀυβερτίν... Κοπή
καὶ... Σηφρανέ... Ἀλάτον... ἰωάννα... (συνός... πρὸς)... Τὰ κρυφὰ
καὶ... εὐαν... ἡ... ἀφ' ὧν... μέχρι... Σέβρον... Φύλας... ἐν...
ἀχρὸν... Σηφραν... ἐν... χορ... (σὺς 9).

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σκανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόψ-
σαν κ.ά.)? Αὐτὸ τοῦ Ματθαίου - τοῦ Γεωργίου. Ἀρχικὴ μετὰ τοῦ δρέπανι.
Σύμφωνα με τὴν νοοτροπία -
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ? Αρχικά... Διὰ τῶν... χειρῶν... Σήμερα
 μέ... τὸ... πέγμι... ἐξ... μπάλες... ἀχέμενες... ἔρδον
 νίαν... παγκολλήλες πίδαυ... ..

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνκεκντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Μετὰφέρουκα... εἰς... τὸ... ἀλώνι... διὰ... φορτηγῶν
 δῶν... ..

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τοποῦς λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν ; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως ;

Ἡ τοποθέτησις... γίνεται... θεμωνιές... μέ... ἀ... ἐλάχεια... πρὸς... ὅπως...
 ταμιέν... καὶ... ἀμετάδοται... διὰ... ρούχων... (ἐκ... ἰσχυροῦ...)
 Σήμεραν με... ..

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τρῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι ;

Ὑπῆρχεν... ἀνέκαθεν... πετράλωνα... ..

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμού, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς ποῖαν θέσιν ; Τὸ... ἀλώνι... κατασκευάζεται... ..

τῶν... χερσίων... ἐκ... ἐλά... κτήματα... ἐκ... κοποδείων... , ὅπου...
 δημιουργεῖται... ρεῦμα... ἀέρος... (διὰ... ἐλου)... ..

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 ἐάν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *ἀναρχουν*
ἀλωνα ἀνιμντα. ἀγ. μίαν. ἀνωγενεαν. καὶ... ἔτερα. ἐκ. συ-
γενικῶν. ἀνιμν. (καρτέρια) α. κ. τῶν. ἑλκασίων, Γαλαξίων κ. λ. κ.
ἢ κρεῖται γίνεται ἀνωλόνος τῶν ἀναρχῶν ἐμμετός.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *ἀπὸ. τοῦ. 1^{ου}. 10 ημερῶν*
ἐν... ἰουλίον... μέχρι... ἰ. μέρα... ἀναρχῶν... ..

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

ἄπαντα... ἰ. ἀλωνα... εἶναι... πετράλωνο
(δελ. χειρ. ἰ.)...

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ κύριου τοιχώματος, ὅπου υπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων). *Πρὸ... τοῦ... ἀλωνα... δια... ἀναρχῶν*

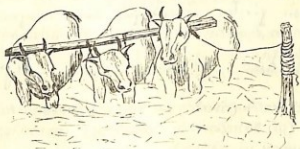
ἀπλῶν... ἰ. ἀγρία... χόρτα, ἰ. φυεῖα... μετὰ... τῶν
πλάτων. Δια... ἀνιμν... ἀνωγενεαν... ἀνιμν... ἀνωγενεαν
καὶ... ἀνωγενεαν... ἀνωγενεαν... ἀνωγενεαν... ἀνωγενεαν

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

... .. ?

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.
 Λύοντες... καὶ... περὶ... καὶ... τοποθετοῦν... εἰς... εἰς...
 μέ... καὶ... πρὸς... ἐπὶ... (ἐξαρτῶν)
 καὶ... ἐξαρτῶν... καὶ... πρὸς... ἐξαρτῶν... ἐξαρτῶν.

(ὅχις 10).

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

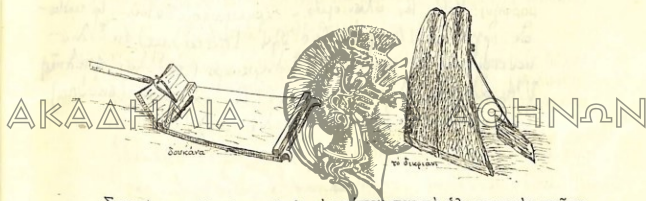
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νιοῦ ἐξήμισος στῦλος, ὅπου δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρουλουργός, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἐρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ... ἀλώνισμα... γίνεται... με... καὶ... ἀλόγα... καὶ... με...
 ρια... τῶν... γυρίζουν... ἐξαρτῶν... διὰ...
 πρὸς... ἐπὶ... ἐξαρτῶν... ἀλώνισμα...
 καὶ... ἀλόγα... ἀλόγα... ἀλόγα... ἀλόγα...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βοεῖς, τὰ ἀλόγα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινες τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
 ...τ.φ... ε.χ.ο.κ.ι... δ.ε.ν.ε.τ.αι... α.ρ... β.α.ν... ε.φ.ι.α.ρ.ο... π.α.ρ.ε.δ... β.α.ν
 ...δ.α.λ.α... α.ε.κ... π.ε.ρ.ι.κ.υ.λ.ι.ε.ρ.ε.τ.αι... Ο.τ.αι... β.α.ν... μ.α.ι.μ.ε.ν.η.
 κ.α.ι... β.α... λ.ο.γ.ο... ε.λ.α.θ.η... ε.β.α.ν... ε.φ.ι.α.ρ.ο.ν... κ.α.ν.ε.κ... ε.λ.α.θ.η
 λ.α.ν.τ.ι.θ.ε.τ.ο.ν.....

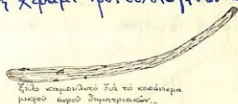
- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὺς εἰς ἔν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχιδῶν σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

Δ.ε.ν. ε.λ.ω.ν.ι.ζ.ο.ν.τ.αι... δ.α.λ... δ.η.μ.η.τ.ρ.ι.α.κ.ά... μ.ε... λ.λ.ω.ν.ι.ζ.ο.ν.τ.αι... μ.ε.χ.ε.τ.η.μ.ε.ι.
 Δ.ι.α... β.α.ν... π.α.δ.ῶ.ν... β.α.ν... δ.α.λ... δ.λ.ω.ν.ι.ζ.ο.ν.τ.αι... δ... ε.τ.ι.ο.ρ... ἢ... κ.ρ.ι.θ.ῆ...
 ἢ... β.ρ.ῶ.μ.η... δ... β.ῶ.μ.η... ἢ... ρ.ῶ.β.η... κ.α.ι... β.α... φ.α.ρ.α.δ.ι.α... (τ.φ... ε.β.α.ν... ἢ... κ.ο.σ.θ.ῆ... β.α.ν...
 ε.β.α.ν... μ.ε.χ.ε.τ.η.μ.ε.ι)...
 Δ.ι.α... δ.ε.φ.ε.ρ.ε.τ.ο.ν... ε.λ.ω.ν.ι.ζ.ο.ν.τ.αι... κ.α... κ.α.ν.ε.κ... β.α... ρ.ε.β.ῶ.δ.ι.α... κ.α.ι... φ.α.ρ.α.δ.ι.α...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχῶν ἐγένετο εἰς τὸ ἁλῶνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάγου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). καὶ ε.σ.β... ἀλῶνι καὶ ἐν αὐτῇ.
φασόλια, ρεβίθια, φακὴ, ... εἰς μάλιτα. ἄβερναν. ε.σ.β...
ἐδαφοὶ ἀντικλῆνοι, ναύχον ἢ χειράμι πρὸς συλλογὴν τοῦ πεποῦ.

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα, τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ; Τ.ο... καπάνισμα... ἐγένετο... ὅλα... καὶ... ἰδιω-
τεῖ... γεωργῶν... καὶ... ἰσχυροῦ... ἰσχυροῦ... πολλὰ... ἀν. φν
ἐργασίαν... καὶ... ἀλλήλας... ἀλλήλας... ἀλλήλας... ἀλλήλας...
αἰ... χωρὶς... :

- 21) Ποῦ ἐτοπιοῦντο οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

α) Τὸ... δ.α. ...μονοξύλον... κοπάνισμα... ἐγγύς... ἐπὶ πρὸς... εἰς...
 πλάνα... ἐπιμλίνῃ... καὶ... ὅ... κερνα... ἐπιπτε... ἐπὶ τοῦ
 ἐκτραμένου... δ.α. ...φύχον... ἐδά. φους... ἢ... καὶ... ἐν τῷ...
 ἑλωνίου... (σελίς)... 10)... 8)... Τὸ... δ.α. ...καρτίον... κοπάνισμα... (σελίς) 12)

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδούντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ; (σελίς 13) .

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

..... Ὁχι.....

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιατικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

Δὲν... ἐχρησμοποιήθη... πᾶσι... ἀλωνιστικῇ... μηχανῇ...

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

Ὁ δὲ... χερσευήριον... δι.δουν...
 καὶ... ἀρχαί... μὲ... το... δικριάνι... καὶ... ἀρχότερα... μὲ... το...
 ...δωλαφισαρο... ..

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

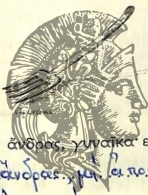
ε. Οὐ... σ. χη. ματίζομενος... κερύς... ἔχει... σ. χη. μα. κωνι-
κόν.....

..... Οὐ δ' ἐν..... καρφώνεται.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

Τὸ χονδρὸν... ἔχυρον... λιχνίζεται... μέ... τό... θυμιάει...
Τὸ ψιδόν... μέ... τὸν... καρπὸν... μέ... τό... συλόφρυαρον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾷ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Συνήθαι... λιχνᾷ... ἄνδρας... καὶ... πολεμισμένης καὶ... γυναικός.
Διὰ... ἀπάρχει... εἰδικός... λιχνιστής.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δευτέρον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Ταῦτα λέγονται... τὰς καλά... ἢ... κεφαλίταια... Ἀνὰ...
ἀποχωρίζονται... συνηθίζε... διὰ... κοπανίσματος... διὰ...
μενο... εὐλαίν... ἢ... καὶ... διὰ... ἀερκίων.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

..... Δ' ἐν... γίνεται... καὶ οὕτως... ἀχνίσματα.....
.....
.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χοινδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Τὰ τεύχεα ἢ περὶ λεία... διὰ... σαρκώδους... ῥεϊκίαν... ἀπο-
ραϊκεῖ... εἰς... ἐκ... καὶ... ἀλυσίαν... παραμένον... ἐν... ἐν... περι-
αὐ... ἐκ... ἀποχωρίζονται... διὰ... πρεκίνου... ἢ διὰ τοῦ... ἀριαλόου

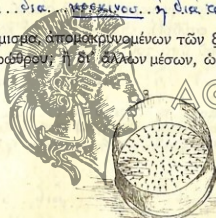
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρκώδους, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

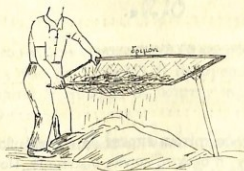
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο παλαιο δερμόνι

κόσκινο ἢ ἀριόλοιο

δερμόνι

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

(see also 1.4)

- 7) "Όταν έτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν : Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

Aph'ho... *me'thos*... *metaphighe'nos*... *en ewangel.*
eu. ar. to... *nef'chos*... *eu.*... *stath'kos*... *eu. s. x'm pte*
ne'chos... *pe*... *b'*... *Soda g'mnaro*...

- 8) Ἄλλα ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

Q. 2. 1. 2.

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνθήκη. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... Σὺν ἡδὺς ... κευσις ... εὐτό. ἀδελφὴ
 ἢ εὐαγγελιον... ἀχρηστοκλήδας... ἐν κόσ. κέν... ὁπαίων. ἀσπῆ...
 κενον... κό... ἀχρηστον.....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογία τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

ἢ εὐαγγελιον. καὶ κεν κευσις (δεματία)... ἢ. κό. ἀδελφὴ. καὶ ὁ ἢ μεταρ
 γκαρβί... τραβούσε... καὶ... καλὴτερα... εὐαχμα. καὶ... καὶ μετα-
 νέυσε. χωρὶς ἰα... Σὺν κερων. δέν... γίνεσθαι... τοῖς οὐκ... κί... ..

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογία τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

βαλαιοτερον... κατεσκευαζέτο. πλέγμα. ἢ... εὐαχύνων... οἱ λεγόμενοι.
χτένες. καὶ ἐκρεμνύτο εἰς διάσπαρα μέρη. ἢ... οὐκ... ἢ εὐαχύνων.
 Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.

πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ἢ... κό... εὐαχύνων.
 ἢ... καὶ... εὐαχύνων... ἢ... εὐαχύνων... ἢ... εὐαχύνων... ἢ... εὐαχύνων...
 γὰρ αὐτοῦ τῆς νέας καὶ ἐκρεμνύτο εὐαχύνων.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

- 1) Τὸ... πᾶνδεμα... ἢ... φωτιάς ; ... Τὴν... ἡμέραν... κέν... Χριστου-
γέννων... πρῶτ... -πρῶτ... ὁ... πρῶτος... παύ... δὲ... ἀγγελῶν... ὁ
πρῶτ... ἀποκτε... ἡλᾶδον... ποιμναριῶν... καὶ... κέν... βάδισι
 (εἰς τὴν ἰδ...).

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

.....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποιος άλλος ;...

2) Ποιος ή ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διά την πυράν.
Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναι, από ποιον μέρος ;

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι εις κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, ξόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

.....
.....
.....
.....

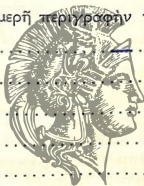
4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας (ε.ε.λ.ε. ι.ε.)

.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Κωνστίνου Δ. Χρήτου
Διδασκάλου

Δημοτ. Σχολείου Σελίνων-Πέτρας, Α' Περιφ. Αρτης.

ΕΡΓΑΣΙΑ

Συλλογής Λαογραφικού Υλικού

Θέμα: "Γεωργικά εργαλεία από και έθιμοι πελάς"

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

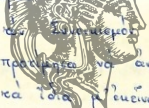

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰσαγωγή

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐργασία ἔχει ὡς σκοπὸ νὰ παρουσιάσῃ καὶ νὰ περιγράψῃ τὰ γεωργικὰ ἐργαλεία, τὰ ἅλλα χρησιμοποιούμενα ἐν τῷ χωρίῳ μου.

Ζυγὸς - Ἄρτης καὶ ἔδικα πύρας.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΕΝΤΙΜΕΝΟΝ ΔΟΗΝΩΝ
 αἱ τὰ χωρίῳ μου 3 χιλμ., προκρίπτω νὰ ἀναφέρω καὶ γεωργικὰ ἐργαλεία
 τοῦ χωρίου μου, πού εἶναι καὶ ἴδια μέγεθνα τοῦ Συντακτοῦ Σελίνων,
 γιατί μοῦ ἦταν ἐυκολώτερον νὰ κάνω τὴν ἐκλογὴν τοῦ ὅλμου.

Τὰ περισσότερα ἐκ τῶν γεωργικῶν ἐργαλείων καὶ γνωρίζω καὶ τὰ ἐκρη-
 μοποιῶσα ὁ ἴδιος κατὰ καὶ νεανικὰ μου χρόνια ἀπὸ τὰς διαφόρους γεωργικὰς
 ἐργασίας βοηθώντας τὸν πατέρα μου.

Ἡ ἐργασία αὕτη ἔγινε ἐν μιᾷ ἐποχῇ, πού δὲ γίνονταν καμμίαν γεω-
 γικὴν ἐργασία. Οἱ φωτογραφίες ἐπομένως, πού περιλαμβάνονται ἐδῶ, ἀκριβεῖς
 μὲν ἐνὸς ὅσον τοῦ ετερόντος ὅμως φυσικῶς.

Ἡ σχετικὴ κατωτέρω ὀφείλεται ἐπὶ φωτογραφίαι τοῦ ὅλμου, -

Ζυγὸς

20-2-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρώτος ἀριστερά ἐν τῇ φωτογραφίᾳ εἶναι Γεώργιος Γαλάσιος, Δεύτερος εἶναι
 ὁ Δημοσθένης Κοκκρέσιος καὶ ὁ τρίτος ἀνακατέχει καὶ ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ
 ἀκαδημιαίου πληροφορίας.
 Πληροφορίες δὲν πῆρα μόνον ἀπὸ αὐτοὺς τῶν δύο, ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ περισσοτέ-
 ρως χωριανοῦ μου, καὶ τοῦ οἵου δὲ μπορῶ νὰ ἀναφέρω ὑπομνηστικά, ὅπως ὁ κτίσας
 εἰκονιζόμενος ἐν τῇ φωτογραφίᾳ Γεώργιος Π. Βλάχος.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α' Γεωργικά κτήματα γρὸ τοῦ 1920
α'.

1. α) Πηγαδούλια - Λιβάδια - Ἀμπέλια - Πρέβεδα - Καλόγηρος - Πιστιανά - Βαχαρία - Ἀδραχτά - Ἀλέσια - Γκιρτσιάν - Κεραισία - Φλουατά - Βίγλα - Παχισσάνη - Ἀσιφανεσσὺ - Προσήλια - Μαῦρο - Λαχχίτη - Δονδράκια - Καχεαῖα - Στόμνες - Σουκούλα - Μοῦριανα - Λυκαχίρι - Ἀμυδαχίτες - Λουρά,

β) Ἀνταγιάτη - Ἀετραπουκαμμένοι - Δένδρος - Σουκούλα - Ἀητόκοτμα - Σπάρτος - Σκίδα Μεχίσινα - Γρεάμα - Ἀλογοβροί - Ἀβδέλος - Κλήμα - Κοπριεῖνα - Στάνες - Γουρνάρι - Πουρλάμακο - Σαντίνα - Λυσιόκωνη - Γελαδύρεας - Σανσελαρένο - Μουδάκι - Ξηρομάρι - Κουσσουπερὸ - Κανέλη - Ἀχχούρι - Τραβεκία - Δαρνούλα - Φελικερὸ - Μακρυάμπος - Μυροδένδρο - Κομμινοπήλια - Ματέρια. -

στ'.

2. -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

$\frac{1}{\alpha}$

$\frac{1}{\beta'}$

Τὸ ξύλινον ἄροτρον, τὸ ὁποῖον εὐρου
ἄλογα ἢ ἡμίονοι ἢ ὄνοι.

Τὰ μέρη:

1. - Χειρολάβα (1).

Γ. - Σφήνες (Γ).

2. - Ἀλεφοπόδα (2).

3. - Σταβάρι (3).

Τούτῳ εὐδερμία διαφο-
ρὰ ἔχει ἀπὸ τῆς χρη-
σιμοποιητέρας παλαιότερας.

4. - Σπάδη (4).

5. - Φερά (5).

6. - Ἀμιοτρὸν (6).

Τὸ ἄροτρον, τὸ ὁποῖον εὐρου βόδια.

Εἶναι τὸ ἴδιον μὲ ἀλλὰ πού εὐρου καὶ ἄλογα.

Τούτῳ δένεται ἀπ' τοῦ ξυγὸ μὲ χονδρὸ
εὐρμα καὶ ἄλυσιν τὸ λεγόμενον: εὐβαλμα.

Παλαιότερον τὸ ἄροτρον τοῦτο εἶχε μακρὸν
σταβάρι καὶ ἐδένετο ἀπ' τοῦ ξυγὸ ἐπὶ τὴν αὐλα-
λὴν μὲ τὸ κλειδί (2).

AKAΔHMIA

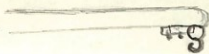
AΘHNΩN

Είς τήν εσχίδα 4 καὶ ὀρθογωνοσχημοῦς ὑπάρχουν διαφόροι μορφαὶ καὶ τύποι ἀντίστοιχοι. Εἰς τὸν ζυγὸν ἄλλως χρησιμοποιεῖται ὁ κρίκος ἐν ποσὶ (3) μὲν ὡς ἔδειξεν διαφοράς:

1.- Ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἔχει μακροτέραν γραμμὴν καὶ συνεχίζεται πρὸς τὴν ἀντιπροσώπου:

2.- Στὴν ζυγὴ δὲν δίδεται μὲν κλαδί, ἀλλὰ μὲν ἀγκυρώσας:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

4
8!

Στὴν φωτογραφία:

- Τὸ ἄφρονον (1).
- Ἡ ἐβάρνα (2)
- Τὸ ἐβαρνεῖδον (3)
- Ὁ ζυγὸς (4).
- Ὁ ἀνωστέρας ζυγὸς χρησιμοποιεῖται δι' ἄλλα.

Ζυγὸς διὰ βόδια.

- 1. Ζυγὸς.
- 2. Ζεύλεις
- 3. ἀγκυλὴ ἢ χορὴ.
- 4. κλαδί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

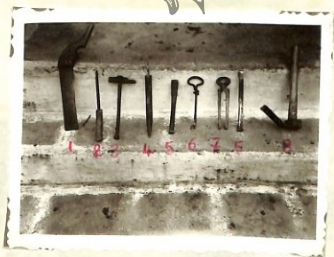
ΑΘΗΝΩΝ

Στη φωτογραφία

1. Τὸ ὄνι τοῦ ξυλίνου ἀρέφου
2. Τὰ φτερά τοῦ ξυλίνου ἀρέφου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ξυλίνου ἀρέφου.

1.- πριόνι	5.- σμαλᾶρι
2.- πριόνι	6.- ἀρίδι.
3.- εφορί	7.- τανάλια
4.- ξυλοφάι	8.- σκεπάρνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Φαίνεται περίπου γαργάν, οι οποίοι εδέχοντο πρόβηναι ες τὸ ξύδιμον πρὶν
νὰ κοιτάξουν. ἂν ἴλιον, πρὶν εἰν ἀναταλὴν καὶ νὰ προσευχθεῖν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Ἄλογον ζευγμένον

1. Λαίμαρχος

2. τραστάρια.

3. Προκόβας

ΑΘΗΝΩΝ

4. παλάγγι.

5. τριχία πού τὸ κατεσθύνει.

Ἄλογο εἶρε καὶ ξύλινο ἄροτρο.
Τὸ δυνατότερο ἄλογο βάδων εἰς λαχάκι.

Ἀγελάδες καὶ ζυγοί.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γεωργός μὲ τὸ ταγάρι (τρουβά) στὸν ὄμο ἐπέρνει ἀγὰρι. -

«Η τσαπόννα.

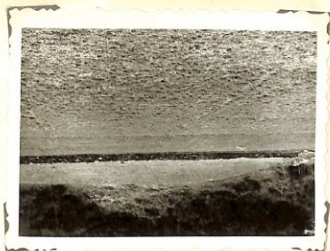
Τὰ πρὸ συνηθισμένα γεωργικὰ ὄργανα:

- 1.- Ὁ μακρὸς (γὰρ σκληρὰ καὶ πετρώδη ἔδαφη).
- 2.- Τὸ σκαλφάκι (γὰρ τὸ σκάκισμα εἰν χαλαρώνει).
- 3.- Τὸ τσαπί (γὰρ μαλακὰ καὶ ἀφρόσιμα χώματα)
- 4.- Τὸ φτυάρι (γὰρ τὸ πέταγμα εἰν χωματών).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

• Αγρός παλλιεργημένος διὰ πριφυλλίου.

Στὴ φωτογραφία:

4.- Τὸ δρεπάνι

6.- ἡ κέσσια.

5.- Τὸ διυρίανι.

3.- Τὸ ξυλόφυιαιο

2.- Τὸ δάρει

1.- Τὸ γραβάρι (γὰ νὰ εὗρουν πόδες
μικροῦ καὶ κότεσια. -
(βόσκοντες τὸν παραγωγιστὴν).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὰ χερόβουλα

κουντούρι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Νάμεινα ἐπὶ γῆς βεχόνι
νά πατῶι νά ἐγγυλόνη

ἀ τούτῃ δὰ σέ φάη κι ζέενα
μέ τὰ μάτια τὰ γραμμένα. -(μ.α.)

Ἀχυρώνα χωριεῶς διὰ τῆς φύλαξιν καὶ χορτῶν πρὸς διατροφήν τῶν δούλων.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

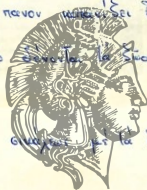
ΑΘΗΝΩΝ

1. - Γεφγός με τὸν κέπνον κενεῖ δει ἐπὶ πέτρας εἰσαχθῆν.

2. - Σφίριος (ἐλαϊκόκη) ἀπ' ὅν ὅποιον εἰνόνται τὰ σῖκα, πὺ ἔχουσιν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

4. - Δέρματα ἀπὸ καχαμὰ σκαρπὰ μετὰ ὅποιον εἰνόνται τὰ κουτέρια.

Γεφγός ἔλκων δει με ἄλογον. -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

προσδεμένον ἐν ᾗ ἔσταν μετὰ καὶ ἑκαστῇ ράβδῳ μήκους 0,50μ - 0,80μ.

- 2) Λούρα (βέργα): ὅση ἀποτελεῖται ἐκ λεπτοῦ ἐλγυρίου ξύλου (λυγαριᾶς ἢ πευκοπιπᾶς) μήκους 1,50μ - 2μ. φέρονται ἐν ᾗ ἔσταν δίσκον (φύλλον) ἐκ φύλλων, προμαχούσας αὐτῶν πρὸς τὸν δάρετον ἢ τὸν αἶρα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

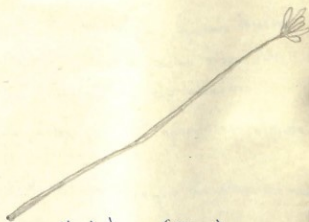
ΑΘΗΝΩΝ

- 1.- Τὸ δισκόνι.
- 2.- Τὸ ξυλόρωμα
- 3.- Τὸ δάρετι.

Τὸ βουρδούλι.

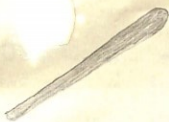

«Η λούρα (βέργα).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

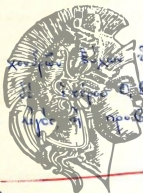

1) Τὸ μονόδουλον (μόπανος)

2) Τὸ δάρτι.

3) Τούτοις ἀποσχεῖται ἐν δύο κομμάτιν δέντρον ἐν φημίον, φράξον ἢ δάρτι.
~~καὶ τὸν ἑνὸς κομματιν δέντρον φράξον ἢ δάρτι.~~
~~τὸν ἑνὸς κομματιν δέντρον φράξον ἢ δάρτι.~~
 ἐν κηλὸς ἡλός (καρφομάλλο).

(Συνέχεια ἐν τῇ σελίδος 25)

ἐγίνετο ἐν τῷ αἵματι. ὁποδοτεῖται 6-8 κομμάτια ἀρχαῖα ὀστῆα
 ἐν τῶν πλάτων καὶ ἑλαιοῦμαι διὰ τοῦ φραξοῦ ἐν τούτῳ δέντρον
 πάντα μέχρι τοῦ γῆρας ὁ ἀποχωρισμός καὶ καρπὸς ἐν τῶν ελαίων.

ὁποδοτεῖται 3-4 ὀστῆα ἐν ἡμέραν, ἀναχίτης τοῦ προσώπου, οἶτος
 διὰ φαρτῶν ἐκτελων.

Τὸ κομμάτιν ἀπέβητε ἐν δύο κομμάτιν: α) ἐν τῇ ἀνερπείῳ τῶν ελαίων καὶ
 ἐν ἀποχωρισμός καὶ καρπὸς: φασί, περὶα, φασόλια, βίος, ρόδι, οἶτος.

β) Μόνον ἐν τῶν ἀποχωρισμός καὶ καρπὸς: οἶτος, οἶτος. ὁ ἐν τῇ τῆς
 καὶ ἐν τῇ κακαρίᾳ καὶ οἶτος ἢ τῇ σπείχας προσέχεται καὶ πᾶν φάρμακον, φαρμακόν
 καὶ χρησιμοποιοῦν αὐτὴ πρὸς στέγαν ἀποχωρισμός καὶ κομμάτιν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τραγῳδίᾳ κατὰ τὸν ἄχωνισμὸν ἢ τὸ κοπάνισμα.

Ἡ κέρη πᾶχει τὸν καυμό.

- 1) «Ὅλοι τὸν ἥλιο τὸν καυτὸν, ~~πλεπέτ~~ παραβία ν' ἀρχίσαναι,
αὐτὸ πάει νὰ βασικήψῃ. βαρμῶχες ν' ἀρμενίσουν....
Κι ἡ κέρη πᾶχει τὸν καυμό
εἰ δάλασσα ἀγναντεύει.

Τὰ πουλάκια

- 2) «Ὅλα τὰ πουλάκια ζυγά-ζυγά
καὶ χελιδονάκια ζευγαρωτά.

Ποῦ τὴν ἡρήμες αὐτὴ τὴν νιὰ,
τὴν ξανδομαλλοῦσα τὴν Πατρινιά, -

...

Τὸ ἔρημο τ' ἀηδόνι τὸ μοναχό

περπατῇ σὺν κάμπο μετ' αὐτό

Περπατῇ καὶ κχαίει καὶ περπατῇ

ἄνδρα μου, ποῦ καὶ περπατῇ

ΑΘΗΝΩΝ

3)

Ἡ νεραντσοῦλα

- Νεραντσοῦλα φουντωμένη

ποῦναι τὰ ἀνδρ' σου,
ποῦναι τὴν πόικει πρώτα,
ποῦναι ἡ ὀμορφία,

Πῶχουν μέσα παλληκάρια

κι ὀμορφα παῖδιά. -

- Φύνηδε βοριάς, αἰέρας
καὶ τὰ γυρόμεθα.

Σὲ παρακαλῶ, βοριά μου,
κράβα σιγανή,

ν' ἀρμενίσουν καὶ παραβία
καὶ λαγοριανή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1.- Τὸ κέσκινον. (Διὰ τὸν καθεμὲν τοῦ καρποῦ).

2.- Ἡ βιδούρα (βιδούρα) (Διὰ τὸν καθεμὲν τοῦ καρποῦ).

3.- Ὁ ἀριάχογος. (Διὰ τὸν καθεμὲν τοῦ καρποῦ).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

(Συνέχεια τῆς ἐξέλιξης τῆς)

ΔΟΗΝΩΝ

Ὅταν ὁ καρπὸς μετεφέρῃτο εἰς τὸ δίκον, ἐπληρύνετο ὁ ἐφημέριος τοῦ χαρίου (παπαδιάτικο), ὁ δραγάτης (ἀγροφυλακιάτικο), ὁ φάχτης (φραχτιάτικο) καὶ ὁ ἀγελαδάρης (γελαδαριάτικο).

Τὸ μὲν ἐφημέριον ἢ ἀναχογῶσα ποσότης μετεφέρετο ὑπὸ τῶν ἰδίων τῶν χαρίων εἰς τὸν δίκον αὐτοῦ, οἱ δὲ: δραγάτης, φάχτης καὶ ἀγελαδάρης περιήχοντο λαγ οἰκίας τοῦ χαρίου μὲν εἰς τὸν δίκον μετεφερόμενον ἐπὶ τῶν ἄλλων τῶν καὶ ἐντὸς αὐτῶν συνεκέντρωντο τὸ διακρίμα τῶν.

3. ὁ δὲ πρῶτος ὁ καθεμὲν τοῦ καρποῦ (ἀμπαριῶν) καὶ ἐβουχύνοντο οἱ χαρμαδεῖς τοῦ ἀμπαριῶν διὰ παντί, γὰρ νὰ μὴ πίπτουν οἱ σπόροι.

Μὲν τὸ ἄδειασμα τοῦ δίκου εἰς τὸ ἀμπαρι οἱ μεγαλύτεροι ἔδιδον ῥῆμα:

«Καὶ τοῦ χρόνου περισσώτερα ξάγια (1 ξάγι = 80 ὁβάδες).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

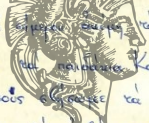
(Συνέχεια 2α της σελίδας 30).

φωτιά. Ούτες καίγεται με δόρυβον (καίξονται κέννα πράτες, πράτες, πράτες. Πρα-
τεύαρισμα) και δίνεται η ιδέα έχη: - "Αρνιά, κατεύα, νυφάδες, χαμβρούς...

Χρόνια πολλά και του χρόνου.

2. Το δάνειμα της φωτιάς: Μετά την δόση του η λίου παλαιότερον
αυ το χωριό μας δέν δάνεισον την φωτιάν (δαυλόν) εις τους χειτόνους,
οι οποίοι δέν είχαν ανδραϊάν η σπέρτα διά να ανάψουν φωτιά. Το δαν-
εύσαν παύ να δύνουν επίσης αλάτι, αλεύρι και τη σίτα, με την οποία
ξεοιτίζουν το αλεύρι. Αμείδιδαν φωτιά, δα.... δαυλίσαν οι ροιες (τα
μαχαμπόκια κ.λ.ρ.).

3. Το εθίμο στα κάρβουνα για το μάτιασμα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ **ΑΘΗΝΩΝ**
Πολλές φορές αρράσσονται τα παιδιά. Κάποιο παιδί μάτι τα είδαν, είχαν
οι γριές και πρέπει να τους εθίσσεται τα κάρβουνα, για να του εθί-
με την αβάσκανιάς, το αβάσκασμα, το μάτιασμα.

Σ' ένα τσουάχι η κόπεχο έβαζαν νερό. Με την τσιμπήδα παίρνουν ένα
μύνα κάρβουνα από τη φωτιά. Έβαναν το σημάδι του σκουρού, έλεγαν
κατι δόρυβια και πέδισαν το κάρβουνο στο νερό. Το έ αντιολιχόσε σε
ωριμένο πρόσωπο, που υποπτεύονταν, ότι είχε «κακό μάτι».

Τα παιδιά δα ήταν ματιασμένα από ζευγόνους, των οποίων τα κάρβουνα
πήγαιναν στον πάτο του κουουαλιού. Τα κακακαδισμένα κάρβουνα τα
ζεβαναν στο ίδιο το νερό, έδιναν λίγο στο παιδί να πιη, το ράντιζαν
40 φορές μάτι και το εθίσσεται το έραχναν στη γάτα, να πάρη και
το μάτιασμα.

Στο χωριό μας υπήρχε εθίμο γριά, η Βασιλίστα και Καρανάση, η οποία και
έβανε τα κάρβουνα των ματιασμένων παιδιών. Την έβαναν η νύχτα και...
με τα ματολόγια της γιάτρους.... και παιδάκια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ Σελιό.
Οὐ τὸ ποῖ πού ἀναβαν τὴν εὐλογοῦντά.

Βαρέχα αὐτὴ θρύνη τοῦ χαλκοῦ.

Κουρῖτα πέτρινη.
Ἐδῶ οἱ χερσὶ ποτίδουν τὰ ζῶα τους.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Λίγες εγχάρεις κυβέλες (μελίαια) θεωρούνται απαραίτητες
στον καλό...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εν Λογί 4^η Μαΐου 1970

Δ. Σάκελος

[Handwritten signature]

Κωνσταντ. Χρήστου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΕΩΣ
της ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΡΤΗΣ

Αριθ. Πρωτ. 4.349 Π.Ε.

ΕΠΙ ΑΠΟΔΕΙΞΕΙ

Έν "Αρτη τη Ι3-4-1970

Π ρ ο ς

Τὸ Κέντρον Ἑρεδνης τῆς Ἑλλην. Λαογραφίας
τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Ἀ θ ῆ ν α ς

Κατόπιν τοῦ ἀπὸ Ιο-ΙΙ-1969 ὑμετέρου
ἐγγράφου, " περὶ συμπληρώσεως τοῦ δι' αὐτοῦ
συναποσταλέντος ἐρωτηματολογίου, ἔχομεν τὴν
τιμὴν νὰ ἐπιστρέψωμεν συνημμένως ὑμῖν ἐν
ὧλφ εἴκοσι πέντε (25) ἀντίτυπα τοῦ ἐρωτη-
ματολογίου, ἵνα διὰ τὴν σύνταξιν λαογραφι-
κοῦ ἑξαμήνου τῆς Ἑλλάδος, δεδόντως συμπε-
πληρωμένα καὶ νὰ παραληφθῶσιν διὰ τὴν κατ'
ἑξῆς:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

Διευθυντὴς Ἀρτ. Ἀρτῆς

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΑΡΤΗΣ

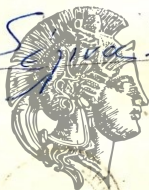
ΒΟΥΣΤΡΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ

ΕΙΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

100